

7/15425

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-267/2023/4460
Konu : Yazılı soru önergesi

13/09/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 12/07/2010 tarihli ve A.01.0.GNS.
0.10.00.02-24659 sayılı yazı,
b) 26/07/2010 tarihli ve 1816/3769 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/15425 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-267/2021/4458
Konu : Yazılı soru önergesi

13/09/2010

Sayın Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/15425 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, "Yönetim tarafından alınabilecek tedbirler" kenar başlıklı 49 uncu maddesinde, "Yönetim, disiplin soruşturması yapılan hükümlünün odasını, iş ve çalışma yerini değiştirebilir, hükümlüyü kurumun başka kesimine nakledebilir veya diğer hükümlülerden ayırabilir. Kurumun düzeninin ve kişilerin güvenliklerinin ciddi tehlikeyle karşı karşıya kalması hâlinde, asayiş ve düzeni sağlamak için Kanunda açıkça belirtilmeyen diğer tedbirler de alınır. Tedbirlerin uygulanması, disiplin cezasının verilmesine engel olmaz.";

B- 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun;

1- "İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü" kenar başlıklı 5 inci maddesinde,

"Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ile genelgelere aykırı olduğu gerekçesiyle bu işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabilir.

Şikâyet, dilekçe ile doğrudan doğruya infaz hâkimliğine yapılabileceği gibi; Cumhuriyet başsavcılığı veya ceza infaz kurumu ve tutukevi müdürlüğü aracılığıyla da yapılabilir. İnfaz hâkimliği dışında yapılan başvurular hemen ve en geç üç gün içinde infaz hâkimliğine gönderilir. Sözlü yapılan şikâyet, tutanağa bağlanır ve bir sureti başvurana verilir.

Şikâyet yoluna, kendisi ile ilgili olmak kaydıyla hükümlü veya tutuklu ya da eşi, anası, babası, ayırt etme gücüne sahip çocuğu veya kardeşi, müdafii, kanunî temsilcisi veya ceza infaz kurumu ve tutukevi izleme kurulu başvurulabilir.

Şikâyet yoluna başvurulması, yapılan işlem veya faaliyetin yerine getirilmesini durdurmaz. Ancak, infaz hâkimi giderilmesi güç veya imkansız sonuçların doğması ve işlem veya faaliyetin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda işlem veya faaliyetin ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.";

2- "İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar" kenar başlıklı 6 ncı maddesinde,

Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. Infaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.

Infaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.

Infaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4.4.1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.

Infaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren bir hafta içinde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerine göre acele itiraz yoluna gidilebilir.

İtiraz, infaz hakimliğinin kurulduğu yer ağır ceza mahkemesine, ağır ceza mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması halinde (2) numaralı daireye yapılır. Infaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz.",

Hükümlerinin yer aldığı mâlumlardır.

II- Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Ülkemizde bulunan diğer ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, başta 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu olmak üzere ilgili tüzük, yönetmelik ve genelge hükümlerine göre işlem yapılmaktadır.

Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, tüm ceza infaz kurumlarımızda, hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefi inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanmaktadır.

Hükümlü ve tutukluların 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun, "İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü" kenar başlıklı 5'inci maddesi gereğince infaz hâkimliği nezdinde şikâyet hakkı, infaz hâkimliği kararına karşı da aynı Kanunun, "İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar" kenar başlıklı 6 ncı maddesi gereğince ağır ceza mahkemesi nezdinde itiraz hakkı bulunmaktadır.

Ayrıca, hükümlü ve tutuklular tarafından gerek doğrudan, gerek sivil toplum örgütleri, çeşitli insan hakları kuruluşları aracılığıyla yapılan başvurular, Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren İnsan Hakları Bürosu tarafından titizlikle incelenerek gereğine tevessül edilmektedir.

Bu kapsamda;

01/02/2004 – 08/07/2010 tarihleri arasında, kapasite fazlalığı, fiziksel koşullar, iletişim hakkı, sosyal ve kültürel etkinlik, ziyaret, beslenme, arama, sağlık ve tedavi, nakil ve sevk, kötü muamele (kurum görevlileri veya jandarma görevlileri tarafından yapılan) gibi şikâyet konularında;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığından ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu Başkanlığından gelen 945,

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinden gelen 27,

Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığından gelen 364,

BİMER'den gelen 61,

İl ve ilçe insan hakları kurullarından gelen 19,

İnsan Hakları Derneğinin de içinde bulunduğu çeşitli sivil toplum örgütleri ile hükümlü ve tutuklular, bunların yakınları ve yasal temsilcileri tarafından yapılan 541,

Olmak üzere toplam 1957 başvuru, Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından gerekli araştırma ve incelemeler yapılarak cevaplandırılmıştır.

III- Konuyla ilgili olarak yapılan yazışmaya cevaben, Tekirdağ Cumhuriyet Başsavcılığına;

Tekirdağ 2 Nolu F tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılan PKK terör örgütüne mensup mahpusların, 21/06/2010 günü açık görüş mahallinden odalarına alınmaları sırasında yapılan üst aramasına istinaden slogan attıkları; bu sırada soru önergesinde adı geçen tutukluların, oda kapısını kırarcasına çok şiddetli bir şekilde vurmaya başladıkları; ani müdahale ekibinin olaya yönlendirildiği; olaya müdahale etmek için odaya giren memurlara hakaret edilip ve saldırıda bulunulması üzerine, etkisiz hâle getirilen tutukluların havalandırma bahçesine çıkartıldıkları;

Tutukluların, agresif tavırlarını sürdürmeleri üzerine, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 49 uncu maddesi uyarınca, sakinleşmelerini temin için iki tutuklunun iki ayrı müşahede odasına yerleştirildiği; diğer tutuklunun ise odasında bırakıldığı; müşahede odasında bulunan tutukluların müşahede odalarındaki sünger kaplama malzemelerini elleriyle yırtmakta olduklarının tespit edilmesi üzerine, görevlilerin buraya yönlendirildiği; tutukluların ise, görevlilere hakaretlerini sürdürdükleri ve direnç gösterdikleri;

Tutuklular ve olaya müdahale eden memurların aynı gün Kurum Revirine çıkartılıp adli raporlarının düzenletirildiği; 24/06/2010 tarihinde de Tekirdağ Devlet Hastanesinden genel adli raporlarının alındığı;

Adı geçen tutuklular hakkında, 5275 sayılı Kanunun ilgili maddeleri gereğince her iki olaydan dolayı ayrı ayrı disiplin soruşturması başlatıldığı; yapılan soruşturmalar neticesinde 30/06/2010 tarihli Kararla disiplin cezası verildiği; verilen kararların 02/07/2010 tarihinde adı geçen tutuklulara tebliğ edildiği; tutukluların 06-17/07/2010 tarihli dilekçeleriyle itiraz başvurusunda bulundukları; itiraz dilekçelerinin de İnfaz Hâkimliğine gönderildiği;

Meydana gelen olaylara müdahalede bulunan görevliler hakkında da, disiplin soruşturmasının açıldığı; soruşturma sonunda, 19/07/2010 tarihinde, "disiplin cezası verilmesine yer olmadığına" dair karar verildiği;

Çağdaş Hukukçular Derneğinin konuyla ilgili olarak Tekirdağ Cumhuriyet Başsavcılığına intikal ettirdiği raporun soruşturma dosyasına konulduğu; hadiseye müdahale eden Kurum görevlilerini de kapsayan adli soruşturmanın derdest olduğu,

Bildirilmiştir.

IV- Ceza infaz kurumlarında kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için, Avrupa Birliğine katılım sürecinde mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmış, bu kapsamda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun, "İşkence" kenar başlıklı 94 üncü, "Neticesi Sebebiyle Ağırlaşmış İşkence"

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

kenar başlıklı 95 inci ve "Eziyet" kenar başlıklı 96 ncı maddelerinde, iki yıl ilâ ağırlaştırılmış müebbet hapis cezaları arasında değişen hürriyeti bağlayıcı cezalar getirilmiştir.

Ceza infaz kurumları, ulusal ve uluslararası denetim mekanizmaları tarafından düzenli olarak haberli ve habersiz denetime tâbi tutulmaktadır. Son yıllarda ceza infaz kurumlarımızda insan hakları ihlâllerine ilişkin iddialar yok denecek kadar azalmış olup, Bakanlığımıza iletilen bu tür iddialar titizlikle takip edilerek yasal gereği yapılmaktadır.

Bu bağlamda, F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları da dâhil olmak üzere bütün ceza infaz kurumlarının faaliyet ve işlemleri aşağıdaki şekilde denetlenmektedir.

1- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri ve diğer görevlileri tarafından denetlenmektedir. Ayrıca, il ve ilçe insan haklarını inceleme komisyonları da ceza infaz kurumlarını idarî yönden denetleyebilmektedir.

2- Adlî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, 16/05/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

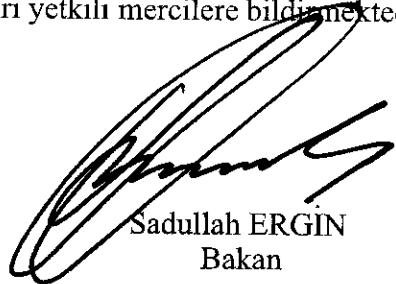
3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 14/06/2001 tarihli ve 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve halen 130 ağır ceza merkezinde faaliyet gösteren izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarından oluşan adlî yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da, kendi işlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7 nci maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler. Sivil toplum denetimi kapsamında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığınca il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da ceza infaz kurumlarını ziyaret edip denetleyebilmektedir.

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında ise ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

Ceza infaz kurumlarımız, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmektedir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan